

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΑΛΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗΣ

Η ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΕΠΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΣΤΟ OPENGOV.GR

Δρ. Ηλίας Κορομηλάς, Προϊστάμενος Γραφείου Καλής Νομοθέτησης

Σωτήρης Ασημάκης, Δ.Ν., Υπάλληλος Γραφείου Καλής Νομοθέτησης

Τηλ. 2103385749/-751

Email: gkn@ggk.gr

Η διαβούλευση στην ΕΕ (1)

- ❖ Σύμφωνα με το **άρθρο 10** της **Συνθήκης για την ΕΕ**: «Κάθε πολίτης έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στον δημοκρατικό βίο της Ένωσης. Οι αποφάσεις λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο **ανοιχτά και εγγύτερα** στους πολίτες» (άρθρο 10 παρ. 3 - Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης).
- ❖ Επιπλέον, στο **άρθρο 11** διαβάζουμε ότι τα θεσμικά όργανα δίδουν, με τα κατάλληλα μέσα, στους πολίτες και στις αντιπροσωπευτικές ενώσεις τη δυνατότητα να **γνωστοποιούν και να ανταλλάσσουν δημόσια τις γνώμες** τους σε όλους τους τομείς δράσης της Ένωσης, διατηρούν **ανοιχτό, διαφανή και τακτικό διάλογο** με τις αντιπροσωπευτικές ενώσεις και την κοινωνία των πολιτών, και «Προκειμένου να εξασφαλίζεται η συνοχή και η διαφάνεια των δράσεων της Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διεξάγει **ευρείες διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**».
- ❖ Η ΕΕ χρησιμοποιεί διάφορα **εργαλεία ΤΠΕ** προκειμένου να γνωστοποιεί τις πρωτοβουλίες της στους πολίτες της. Για το λόγο αυτό τηρεί συγκεκριμένη ιστοσελίδα (https://ec.europa.eu/info/consultations_el) με υλικό ανά τομέα πολιτικής, όπου ο κάθε ενδιαφερόμενος έχει τη δυνατότητα να υποβάλλει σχόλια, προτάσεις κ.λπ.
- ❖ Υπάρχει και ένας ακόμη μηχανισμός ([η πλατφόρμα REFIT](#)) που λειτουργεί εντός της Επιτροπής με στόχο τη βελτίωση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Βασίζεται σε προτάσεις που υποβάλλονται μέσα από ένα συγκεκριμένο **μηχανισμό διαβούλευσης** (https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/lighten-load/suggestions/add_el) με στόχο τη **μείωση του κανονιστικού και διοικητικού φόρτου του δικαίου της ΕΕ**. Στο REFIT συμμετέχουν εκπρόσωποι κρατών μελών, φορέων από καινοτόμους και ενδιαφερόμενοι που έχουν υποβάλει σχετικές προτάσεις. Τα αποτελέσματα αναλύονται διαρκώς από την Επιτροπή και την πλατφόρμα REFIT.
✓ Σημ. Το REFIT αποτελεί αποτελεί μέρος της κατάρτισης των ετήσιων [προγραμμάτων εργασίας της Επιτροπής](#).

Η διαβούλευση στην ΕΕ (2)

Συνεπώς, και με δεδομένη:

- τη διείσδυση και τη δυναμική των **τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας (ΤΠΕ)** με τις δυνατότητες που προσφέρονται σήμερα μέσω της αυξανόμενης χρήσης του διαδικτύου,
- την εκτεταμένη χρήση εφαρμογών και μέσων κοινωνικής δικτύωσης
- τις προωθούμενες πολιτικές της ΕΕ για **ενοποίηση της Ψηφιακής αγοράς**

όλα σχεδόν τα κράτη μέλη εκμεταλλεύονται και χρησιμοποιούν ως εργαλείο τις ΤΠΕ, προκειμένου να διεξάγουν διαβούλευσεις, ώστε να διασφαλίζεται όχι μόνον η **συμμετοχικότητα**, αλλά και η **διαφάνεια** τόσο σε επίπεδο λειτουργίας της διοίκησης, όσο και σε επίπεδο λήψης αποφάσεων και λογοδοσίας των αρμοδίων οργάνων.

Στο πλαίσιο αυτό, η **Εργαλειοθήκη για την Καλή Νομοθέτηση** ([Better Regulation Toolbox](#)) παρέχει το εργαλείο υπ' αριθμ. 50 (tool 50) με συγκεκριμένες κατευθύνσεις (μεθοδολογία, στρατηγικές, εργαλεία, εντοπισμός επηρεαζόμενων ομάδων κ.λπ.) προκειμένου μία διαβούλευση να θεωρηθεί επιτυχής.

Η διαβούλευση στην ΕΕ (3)

1. Consultation strategy tools

1.1. Consultation strategy design

The design of the consultation strategy should be fed by a thorough and structured reflection process.

Box 1. How to prepare a consultation strategy

Η ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΩΣ ΜΕΣΟ ΚΑΛΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- Με βάση την **εθνική νομοθεσία**, η διαβούλευση αποτελεί ένα από τα βασικότερα μέσα καλής νομοθέτησης (άρθρο 5 του ν. 4048/2012).
 - «Η βελτίωση της ρυθμιστικής διακυβέρνησης αναφέρεται στην βελτίωση του συστήματος παραγωγής και διοίκησης των ρυθμίσεων, το οποίο χαρακτηρίζεται από ανοικτές, σαφώς οριοθετημένες και διαφανείς διαδικασίες.» (αιτιολογική έκθεση του ν. 4048/2012)
- Επιτυγχάνεται με τη **δημοσιοποίηση**, με πρόσφορα μέσα, της σχεδιαζόμενης ρύθμισης, με σκοπό την **έγκαιρη ενημέρωση και συμμετοχή** σε αυτήν των πολιτών, κοινωνικών φορέων και **κάθε ενδιαφερομένου** (άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 4048/2012).
 - Γίνεται και μέσω του δικτυακού τόπου www.opengov.gr, δίχως να αποκλείεται η δυνατότητα οι διαβουλεύσεις επί των ρυθμίσεων να διεξάγονται και με άλλους τρόπους (π.χ. συναντήσεις με κοινωνικούς εταίρους κ.λπ.).
- Σχετικές αρχές καλής νομοθέτησης: η **αναγκαιότητα**, η **διαφάνεια**, η **προσβασιμότητα** στις ρυθμίσεις, η **δυνατότητα υποβολής προτάσεων** κατά το στάδιο της **κατάρτισης** και της **αξιολόγησης** της εφαρμογής τους (**ανοιχτή διαδικασία**)
 - Οι αρχές αυτές εφαρμόζονται τόσο κατά την **κατάρτιση** και **αξιολόγηση** νόμων και κανονιστικών πράξεων, όσο και κατά την **απλούστευση**, την **τροποποίηση** ή **κατάργηση** διατάξεων, την **αναμόρφωση**, την **κωδικοποίηση** και την **ενσωμάτωση** ενωσιακού δικαίου (άρθρο 2 παρ. 2 του ν. 4048/2012).

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

- Υπόχρεος για την κίνηση της διαδικασίας διαβούλευσης είναι ο **έχων τη νομοθετική πρωτοβουλία Υπουργός**.
- Τα **Γραφεία Νομοθετικής Πρωτοβουλίας** των Υπουργείων μεριμνούν, σε συνεργασία με το **Γραφείο Καλής Νομοθέτησης της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης**, για τη διενέργεια κοινωνικού διαλόγου και διαβούλεύσεων με εκπροσώπους των κοινωνικών φορέων και ενδιαφερόμενων ομάδων (άρθρο 15 παρ. 3 περ. γ' του ν. 4048/2012).
 - Γραφείο Νομοθετικής Πρωτοβουλίας είναι το γραφείο που συστήνεται σε κάθε Υπουργείο, σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 4048/2012 και έχει τις αρμοδιότητες του άρθρου 15 παράγραφος 3 του ίδιου νόμου (άρθρο 1 παρ. 2 περ. η' του ν. 4048/2012).
- Το **Γραφείο Νομοθετικής Πρωτοβουλίας** συντάσσει **έκθεση επί της δημόσιας διαβούλευσης**, στην οποία παρουσιάζονται ομαδοποιημένα τα σχόλια και οι προτάσεις όσων έλαβαν μέρος στη διαβούλευση και τεκμηριώνεται η ενσωμάτωση τους ή μη στις τελικές διατάξεις (άρθρο 6 παρ. 4 του ν. 4048/2012).

ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΕΠΙ ΣΧΕΔΙΑΖΟΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

- Η διαβούλευση επί σχεδιαζόμενης ρύθμισης μπορεί να γίνει σε **δύο ή παραπάνω φάσεις**. Ο επισπεύδων Υπουργός γνωστοποιεί την **πρόθεσή του** να ρυθμίσει ένα ζήτημα, παραθέτοντας, σε πρώτη φάση, τους **στόχους**, τα **δεδομένα** και τα επιδιωκόμενα **αποτελέσματα** και, σε **δεύτερη φάση**, το **σχέδιο διατάξεων**.
- Η **πρώτη φάση** της διαβούλευσης διαρκεί **τουλάχιστον 2 εβδομάδες**. Αντικείμενο της διαβούλευσης είναι η **ενημέρωση** και η παροχή δυνατότητας σχολιασμού σχετικά με το στόχο και το **επιδιωκόμενο αποτέλεσμα** της σχεδιαζόμενης ρύθμισης, οι **εναλλακτικές** επιλογές, το **κόστος**, τα **οφέλη** και οι **διακινδυνεύσεις** που ενδέχεται να προκύψουν από αυτήν.
- Η **δεύτερη φάση** διαρκεί **τουλάχιστον 3 εβδομάδες**. Κατά τη δεύτερη φάση της διαβούλευσης αναρτάται στο δικτυακό τόπο www.opengov.gr **προσχέδιο των διατάξεων** του νομοσχεδίου και παρέχεται η δυνατότητα κατ' άρθρον σχολιασμού.

ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΕΠΙ ΕΤΟΙΜΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

- Εφόσον υπάρχει έτοιμο σχέδιο διατάξεων, η πρώτη φάση μπορεί να παραλειφθεί και η δεύτερη φάση **επιμηκύνεται** κατά μία εβδομάδα. Στην περίπτωση αυτή η διαβούλευση διαρκεί **κατ' ελάχιστο 4 εβδομάδες**.
- Το προσχέδιο των διατάξεων αναρτάται στο δικτυακό τόπο www.opengov.gr και παρέχεται η δυνατότητα κατ' άρθρον σχολιασμού.
- **Η διάρκεια** κάθε διαβούλευσης μπορεί να διακοπεί, καθώς και να συντμηθεί ή να επιμηκυνθεί, με πρωτοβουλία του οικείου Υπουργού για επαρκώς τεκμηριωμένους λόγους, οι οποίοι **αναφέρονται** στην **έκθεση επί της δημόσιας διαβούλευσης** που συνοδεύει τη ρύθμιση (άρθρο 6 παρ. 3 του ν. 4048/2012).

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ
ΣΤΟ WWW.OPENGOV.GR (1)

- Η **Μονάδα Τεκμηρίωσης και Καινοτομιών (ΜοΤΕΚ)** του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης μεριμνά για την καλή λειτουργία και διαχείριση του δικτυακού τόπου ανάρτησης των σχεδίων νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων που τίθενται σε δημόσια διαβούλευση (άρθρο 10Α του π.δ. 57/2007, όπως προστέθηκε με την παρ. 7 του άρθρου 68 του ν. 4002/2011).

- Εφόσον ο **επισπεύδων Υπουργός** προτίθεται να **εκκινήσει** τη διαδικασία διαβούλευσης, η μονάδα καλής νομοθέτησης του Υπουργείου, μετά από σχετική συνεννόηση με το **Νομικό Γραφείο και το Γραφείο Καλής Νομοθέτησης της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης**, συγκεντρώνει και προετοιμάζει το απαραίτητο υλικό, προκειμένου αυτό να αποσταλεί με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη ΜοΤΕΚ (mtk@ekdd.gr) με κοινοποίηση στο **Γραφείο Καλής Νομοθέτησης (gkn@ggk.gr)**, ώστε να αναρτηθεί στο opengov.gr.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

ΣΤΟ WWW.OPENGOV.GR (2)

Ειδικότερα, αποστέλλονται:

- Ένα **συνοπτικό κείμενο**, με το οποίο ο επισπεύδων Υπουργός θα καλεί τους πολίτες και κάθε ενδιαφερόμενο μέρος να συμμετάσχει καταθέτοντας τις απόψεις του παρουσιάζοντας τους βασικούς στόχους της διαβούλευσης.
 - Επειδή η αποστολή γίνεται με ηλεκτρονικό τρόπο, η πιστότητα του αρχείου αποδεικνύεται είτε μέσω της θέσης **Ψηφιακής υπογραφής** του **Υπουργού**, είτε μέσω **σάρωσης του υπογεγραμμένου εγγράφου** από τον Υπουργό.
- Το κείμενο, επί του οποίου θα γίνει η διαβούλευση (π.χ. νομοσχέδιο/ σχέδιο προεδρικού διατάγματος/ σχέδιο απόφασης κ.λπ.), σε **επεξεργάσιμη** μορφή (doc ή odt) καθώς και σε αρχείο pdf.
- Άλλα **συνοδευτικά έγγραφα/ κείμενα** σε μορφή pdf, τα οποία θα βοηθήσουν τους συμμετέχοντες στη διαβούλευση.
 - ✓ Τέτοια είναι, μεταξύ άλλων, η αιτιολογική έκθεση, σχετική νομοθεσία, η ανάλυση συνεπειών ρύθμισης, η Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφόσον πρόκειται για ενσωμάτωση ενωσιακού δικαίου), διατυπωμένες θέσεις των κοινωνικών εταίρων, μελέτες, χάρτες κ.λπ.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

ΣΤΟ WWW.OPENGOV.GR (3)

- Στο μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αναγράφονται επίσης:
- η ημερομηνία έναρξης και λήξης της διαβούλευσης (εργάσιμες ημέρες και ώρες).
 - τα στοιχεία των υπεύθυνων **συντονιστών** επικοινωνίας και των υπευθύνων **διαχειριστών** για την επεξεργασία/ έγκριση των σχολίων (ονοματεπώνυμο, τηλέφωνο, email, θέση στο υπουργείο/ φορέα).
- ✓ Σημειώνεται ότι η ομάδα παρακολούθησης των υποβληθέντων προς έγκριση σχολίων (διαχειριστές των σχολίων) πρέπει να αποτελείται από **δύο τουλάχιστον άτομα**.
- Οι διαχειριστές λαμβάνουν **κωδικούς πρόσβασης** από τη ΜοΤΕΚ και **εισέρχονται καθημερινά** και **ανά τακτά χρονικά διαστήματα** στην **ιστοσελίδα διαχείρισης** των **σχολίων που βρίσκονται σε εκκρεμότητα**, προκειμένου να διαβάζουν τα προς ανάρτηση σχόλια, και να τα **εγκρίνουν, ώστε να γίνουν ορατά**, εφόσον δεν παραβιάζονται οι όροι συμμετοχής στη διαβούλευση.
- Τα σχόλια μόνο μετά την έγκρισή τους από την ομάδα παρακολούθησης, γίνονται ορατά σε όλους τους επισκέπτες της ιστοσελίδας.
- Τα σχόλια που **παραβιάζουν** τους όρους συμμετοχής και δεν εγκρίνονται (όσα δηλ. δεν γίνονται ορατά και δεν δημοσιεύονται), **ΔΕΝ διαγράφονται**, αλλά τηρούνται σε ηλεκτρονική μορφή στη βάση δεδομένων της ΜοΤΕΚ για **στατιστικούς λόγους**.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΣΤΟ WWW.OPENGOV.GR (4)

➤ Μετά την **ολοκλήρωση** της διαδικασίας, ο Υπουργός συντάσσει και αποστέλλει προς ανάρτηση στη ΜοΤΕΚ κείμενο, με το οποίο ευχαριστεί τους συμμετέχοντες στη διαβούλευση πολίτες και τους ενημερώνει για την πρόθεσή του να λάβει υπόψιν του τα σχόλια και τις κατατεθειμένες προτάσεις/ απόψεις προκειμένου π.χ. να βελτιωθούν οι διατάξεις του σχεδίου της ρύθμισης.

- *Η αποστολή του κειμένου ολοκλήρωσης γίνεται με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από το Γραφείο του επισπεύδοντος Υπουργού σύμφωνα με την περιγραφείσα διαδικασία.*

➤ Με το κλείσιμο της διαβούλευσης κάθε ενδιαφερόμενος έχει τη δυνατότητα να εξάγει σε υπολογιστικό φύλλο (*.xls) όλα τα δημοσιευθέντα σχόλια ταξινομημένα κατ' άρθρο.

ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (1)

- Σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής, τα νομοσχέδια που κατατίθενται στη Βουλή, συνοδεύονται, **υποχρεωτικά**, από έκθεση επί της δημόσιας διαβούλευσης που έχει προηγηθεί της κατάθεσής τους ([άρθρο 85 παρ. 3 του ΚτΒ](#)).
- Η σύνταξη της έκθεσης **δεν απαιτείται μόνον** εάν το νομοσχέδιο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των ειδικών νομοθετικών διαδικασιών των άρθρων [111–112](#) και [114–123](#) ή εάν το νομοσχέδιο έχει χαρακτηριστεί από την Κυβέρνηση κατεπείγον ([άρθρο 109 ΚτΒ](#)).
- Μετά το κλείσιμο της δημόσιας διαβούλευσης, η μονάδα καλής νομοθέτησης συντάσσει έκθεση, στην οποία αποτυπώνονται τα **αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης**.
- Στην έκθεση παρουσιάζονται **ομαδοποιημένα** τα σχόλια και οι προτάσεις όσων έλαβαν μέρος στη διαβούλευση και **τεκμηριώνεται η ενσωμάτωση τους ή μη στις τελικές διατάξεις** ([άρθρο 6 παρ. 4 του ν. 4048/2012](#)).

ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (2)

Επιπλέον, και προκειμένου η έκθεση διαβούλευσης να θεωρείται πλήρης, πρέπει, μεταξύ άλλων, να αναφέρονται:

- **σύντομο ιστορικό της διαβούλευσης** (π.χ. διάρκεια κ.λπ.)
 - ✓ Σημ.: σε περίπτωση που η διαβούλευση διακοπεί, συντμηθεί ή επιμηκυνθεί με πρωτοβουλία του επισπεύδοντος Υπουργού, πρέπει να **αναφέρονται επαρκώς και τεκμηριωμένα οι σχετικοί λόγοι**),
- **σύντομη περίληψη κάθε κοινού θέματος** των σχολίων ανά άρθρο/θεματική ενότητα,
- **μία τουλάχιστον παραπομπή** σε αυτούσιο απόσπασμα σχολίου για κάθε σύντομη περίληψη κοινού θέματος,
- **ένα παράρτημα με όλα τα σχόλια,**

ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (3)

- όλες οι **μέθοδοι**, με τις οποίες έγινε η διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους και τα ενδιαφερόμενα μέρη (π.χ. εάν χρησιμοποιήθηκαν άλλες εκτός της ηλεκτρονικής δημοσιοποίησης) και **ποιες κοινωνικές ομάδες** συμμετείχαν (π.χ. σωματεία, φορεις, ιδρύματα κ.λπ.), με ποιον τρόπο προσκλήθηκαν, καθώς και τα αποτελέσματα αυτής
- το ποσοστό ενσωμάτωσης των προτάσεων που υπεβλήθησαν στη διαβούλευση,
- οι λόγοι, για τους οποίους τυχόν δεν ενσωματώθηκαν ή δεν ελήφθησαν υπόψη κάποιες προτάσεις/ παρατηρήσεις και σχόλια συμμετεχόντων στην προτεινόμενη ρύθμιση.

Για να θεωρηθεί μια διαβούλευση (επί σχεδίου ρύθμισης) ολοκληρωμένη και να μπορεί να εμφανιστεί ως τέτοια στο oregon.gr, πρέπει να αποσταλεί στη ΜοΤεΚ του ΕΚΔΔΑ η τελική έκδοση του σχεδίου νόμου/ απόφασης/ πράξης και η έκθεση επί της δημόσιας διαβούλευσης.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

- ❖ Ανοικτή διάθεση και περαιτέρω χρήση εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του δημόσιου τομέα, τροποποίηση του ν. 3448/2006 (Α' 57), προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2013/37/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, περαιτέρω ενίσχυση της διαφάνειας, ρυθμίσεις θεμάτων Εισαγωγικού Διαγωνισμού Ε.Σ.Δ.Δ.Α. και άλλες διατάξεις
 - [ΕΚΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ](#)
- ❖ N. 4361/2015 (Α' 10) «Ρύθμιση θεμάτων μεταθέσεων οπλιτών, μέριμνας προσωπικού και άλλες διατάξεις»
 - [ΕΚΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ](#)
- ❖ N. 4342/2015 (Α' 143) «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012 «Για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των Οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των Οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ», όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2013/12/ΕΕ του Συμβουλίου της 13ης Μαΐου 2013 «Για την προσαρμογή της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ενεργειακή απόδοση, λόγω της προσχώρησης της Δημοκρατίας της Κροατίας» και άλλες διατάξεις»
 - [ΕΚΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ](#)
- ❖ N. 4412/2016 (Α' 147) «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)»
 - [ΕΚΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ](#)
- ❖ N. 4442/2016 (Α' 230) «Νέο θεσμικό πλαίσιο για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και άλλες διατάξεις»
 - [ΕΚΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ](#)
- ❖ N. 4441/2016 (Α' 227) «Απλοποίηση διαδικασιών σύστασης επιχειρήσεων, άρση κανονιστικών εμποδίων στον ανταγωνισμό και λοιπές διατάξεις»
 - [ΕΚΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ](#)

**ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΘΕΡΜΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ!**